

Čtvrtek 18. prosince 2008

Rusko: útok na ochránce lidských práv a soudní řízení ve věci vraždy Anny Politkovské

P6_TA(2008)0642

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 18. prosince 2008 o útocích na obhájce lidských práv v Rusku a o soudním řízení ve věci vraždy Anny Politkovské

(2010/C 45 E/17)

Evropský parlament,

- s ohledem na svá dřívější usnesení o Rusku, a zejména na své usnesení ze dne 25. října 2006 o vztazích mezi EU a Ruskem po vraždě ruské novinářky Anny Politkovské ⁽¹⁾ a ze dne 19. června 2008 o summitu EU-Rusko, který se konal ve dnech 26.–27. června 2008 v Chanty-Mansijsku ⁽²⁾,
- s ohledem na dohodu o partnerství a spolupráci mezi Evropskou unií a Ruskou federací, která vstoupila v platnost roku 1997 a jejíž platnost byla prodloužena do doby, než bude nahrazena dohodou novou,
- s ohledem na probíhající jednání o nové dohodě, která by zajistila nový komplexní rámec pro vztahy EU s Ruskem, a na znovuzahájení těchto jednání během summitu EU-Rusko, který se konal v Nice 14. listopadu roku 2008,
- s ohledem na prohlášení předsednictví jménem Evropské unie týkající se prohlídky kanceláří v prostorách organizace Memorial v Petrohradě, která proběhla dne 4. prosince 2008,
- s ohledem na zprávu Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva (ODIHR) za rok 2008 o obhájcích lidských práv,
- s ohledem na čl. 115 odst. 5 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že Rusko je členem Rady Evropy a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), který se zavázal k důslednému dodržování lidských a občanských práv,
- B. vzhledem k tomu, že situace obhájců lidských práv a obtíže, se kterými se potýkají nevládní organizace působící v oblasti podpory lidských práv, vyvolávají vážné obavy,
- C. vzhledem k tomu, že Evropský soud pro lidská práva ve Štrasburku obdržel od ruských občanů řadu stížností a že jeho rozsudky potvrzují, že se ruské státní úřady v několika případech dopustily vážného porušení lidských práv a postupovaly svévolně,
- D. vzhledem k tomu, že dne 28. října 2008 byl ve svém moskevském bytě brutálně zavražděn hlavní představitel ruského jezuitského řádu Otto Messmer a ekvádorský kněz Victor Betancourt,
- E. vzhledem k tomu, že Karinnu Moskalenkovou, ruskou právničku zabývající se otázkou lidských práv, která úspěšně zastupovala 30 ruských občanů u Evropského soudu pro lidská práva, se někdo v polovině října 2008 pokusil otrávit rtutí, která byla umístěna v jejím autě ve Štrasburku,
- F. vzhledem k tomu, že dne 31. srpna 2008 byl v policejní vazbě zavražděn majitel nezávislé ingušské webové stránky Magomed Evlojev,

⁽¹⁾ Úř. věst. C 313 E, 20.12.2006, s. 271.

⁽²⁾ Přijaté texty, P6_TA(2008)0309.

Čtvrtek 18. prosince 2008

- G. vzhledem k množství útoků usilujících o život obhájčům lidských práv, které byly zaznamenány od července do října roku 2008, včetně útoků na představitele ingušské opozice Achmeda Kotijeva, obhájce lidských práv Zuraba Čechojeva z Inguška, aktivistu v oblasti lidských práv Dimitrije Krajuchina z města Orel a na obhájce lidských práv Stanislava Dmitrijevskeho z Nižného Novgorodu,
- H. vzhledem k tomu, že dne 4. prosince 2008 provedli maskovaní muži z úřadu nevyššího ruského státního zástupce razii v kancelářích výzkumného a informačního střediska Memorial, které se již dvacet let zabývá výzkumem stalinistických represí v Sovětském svazu; vzhledem k tomu, že byly během této razie zabaveny pevné a kompaktní disky obsahující celé databáze údajů o tisících obětí; vzhledem k tomu, že neexistuje žádný soupis zabavené dokumentace; vzhledem k tomu, že právníkům organizace Memorial bylo znemožněno do prostor organizace vstoupit,
- I. vzhledem k tomu, že v souvislosti s policejním vyšetřováním a soudním řízením ve věci vraždy novinářky Anny Politkovské existují závažné pochybnosti, pokud jde o transparentnost a dodržování zásad právního státu; vzhledem k tomu, že tato brutální vražda dosud nebyla zcela vyšetřena a že celá tato záležitost dosud nebyla uspokojivým způsobem vyřešena,
- J. vzhledem k tomu, že ruské úřady i nadále odmítají spolupracovat při vyšetřování vraždy Alexandra Litviněnka, který zemřel v Londýně v důsledku otravy radioaktivním poloniem,
- K. vzhledem k tomu, že policie dne 14. prosince 2008 brutálním způsobem potlačila protikremelskou protestní demonstraci uspořádanou v Moskvě opoziční skupinou Garryho Kasparova „Jiné Rusko“, když demonstranty pochytila a zavlékla do nákladních aut; vzhledem k tomu, že asi 100 demonstrantů bylo zatčeno,
- L. vzhledem k tomu, že dne 3. prosince 2008 vyzvalo ve Vídni 17 ruských skupin bojujících za ochranu lidských práv Evropskou unii, aby nejen bezodkladně pokračovala v posilování významu konzultací, které mezi EU a Ruskem probíhají na téma lidských práv, ale také aby nejnaléhavější případy předložila k projednání na summitu EU-Rusko,
1. ostře odsuzuje útoky na obhájce lidských práv v Rusku, včetně útoků na právníky, kteří zastupují občanská práva, a vyzývá ruské úřady na všech úrovních, aby chránily a zaručovaly jejich tělesnou nedotknutelnost;
  2. zdůrazňuje, že lidská práva, zásady právního státu a demokracie musí zůstat hlavními pilíři dalšího rozvoje vztahu mezi EU a Ruskem; vyzdvihuje význam neustálé výměny názorů na situaci v oblasti lidských práv, která mezi Ruskem a EU probíhá v rámci konzultací o lidských právech, a požaduje, aby se změnila podoba těchto setkání tak, aby se jich účastnila i příslušná ministerstva, soudy a představitelé ruské občanské společnosti;
  3. zastává názor, že dodržování lidských práv, zásad demokracie a právního státu by mělo být nedílnou součástí nové rámcové dohody, o níž se v současnosti jedná;
  4. vyzývá ruské úřady k tomu, aby se podřídily všem rozsudkům Evropského soudu pro lidská práva a aby neprodleně ratifikovaly protokol o reformě tohoto soudu; naléhavě vyzývá Ruskou federaci k ratifikaci dodatečného protokolu č. 14 Evropské úmluvy o lidských právech;
  5. odsuzuje prohlídku kanceláří v prostorách organizace Memorial v Petrohradě, která proběhla dne 4. prosince 2008; žádá ruské úřady a úřad petrohradského státního zástupce, aby výzkumnému a informačnímu středisku Memorial bezodkladně vrátily jedenáct pevných a kompaktních disků, které tomuto centru zabavily během policejní razie dne 4. prosince 2008 a které obsahují cenné údaje o více než 50 000 obětech stalinistických represí;

Čtvrtek 18. prosince 2008

6. upozorňuje na rostoucí násilí, v jejichž důsledku bylo podle údajů moskevského úřadu pro lidská práva v roce 2008 zabito více než 100 osob z důvodu jejich rasy, národnosti, náboženského vyznání či sexuální orientace; poukazuje rovněž na to, že pachatelé těchto nenávistných zločinů nebyly ruskými úřady účinným způsobem stíháni;
  7. se znepokojením bere na vědomí nedávné kroky směřující k rehabilitaci Stalinova režimu a zdůrazňuje, že skutečná demokratická kultura může v Rusku vzniknout pouze tehdy, smíří-li se Rusko se svou tragickou minulostí;
  8. je znepokojen pokusem z října 2008 připravit o život Karinnu Moskalenkovou, právničku zabývající otázkou lidských práv, a její rodinu a obrací se na francouzské i ruské úřady se žádostí o zjištění pachatelů a jejich motivů;
  9. je přesvědčen o tom, že činnost právníků zabývajících se otázkou lidských práv, kteří vystupují v případech týkajících se údajného porušování lidských práv a kteří na sebe berou značné riziko, pokračují-li ve svém poslání, si zaslouží velkou úctu, ochranu ze strany státu a podporu ze strany mezinárodního společenství;
  10. je i nadále mimořádně znepokojen stavem právních předpisů týkajících se extremismu, které mohou mít vliv na svobodný tok informací a mohou vést ruské úřady k dalšímu omezení práva obhájců lidských práv na svobodné vyjadřování;
  11. poznamenává, že už uplynuly dva roky od okamžiku, kdy byla zavražděna nezávislá ruská novinářka Anna Politkovská, jež se stala symbolem svobody tisku; připomíná své výše zmíněné usnesení ze dne 25. října 2006 a oceňuje odvahu a práci této ikony čestnosti a svědomitosti, jejímž životnímu dílu je třeba věnovat neustálou podporu a uznání;
  12. je konsternován tím, že soudní řízení probíhá za přítomnosti pouze omezeného počtu novinářů a že nebyl povolen přístup televizním zpravodajům; vyzývá soud, aby plně respektoval rozhodnutí poroty a aby účast na soudním řízení byla umožněna všem novinářům a sdělovacím prostředkům; očekává, že soud zjistí, nejen kdo Annu Politkovskou zabil a kdo se na její vraždě podílel, ale také kdo dal k její vraždě příkaz;
  13. vítá, že bylo v roce 2006 zřízeno koordinační středisko Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva (ODIHR), které sleduje situaci obhájců v celé OBSE; důrazně vybízí orgány EU, aby svou podporu obhájců lidských práv uvedly do praxe, a to založením koordinačního střediska pro obhájece ve všech třech orgánech s cílem dosáhnout lepší koordinace jejich činností s postupy dalších mezinárodních a evropských organizací;
  14. vyjadřuje své znepokojení nad pokračujícími a četnými případy porušování lidských práv branců v ruských ozbrojených silách a vyzývá ruské úřady, aby vyšetřily, kdo je za tyto činy odpovědný, a aby tyto osoby stíhaly; dále ruské úřady vyzývá, aby se snažily vymýtit nekalé praktiky používané v ruské armádě a daly najevo odhodlání modernizovat dominantní kulturu;
  15. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států, vládě a parlamentu Ruské federace, OBSE a Radě Evropy.
-